

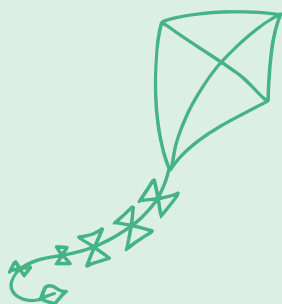
10

anbefalinger til kommunernes bekæmpelse af
børnefattigdom

INDHOLD

1. Kommunale handleplaner og alliancer	4
2. Håndholdte og helhedsorienterede indsatser	4
3. Bedre muligheder for enkeltydelser	5
4. Økonomisk rådgivning og støtte til at håndtere gæld	5
5. Styrkede indsatser med fokus på det tidlige forældreskab og livskriser	6
6. Gratis måltider og ingen egenbetaling i daginstitution og skole	6
7. Bedre normeringer og mere opmærksomhed på fattigdom	7
8. Fritidstilbud skal være rummelige og tilgængelige for børn i fattigdom	7
9. Støt børn og unge i fattigdom i at få fritidsjob	8
10. Etablér nok boliger, og udnyt de boliger, der er til at betale	8

KV25: BØRN I FATTIGDOM – NEJ TAK – 10 anbefalinger til kommunerne

Tusindvis af børn i Danmark vokser op i en hverdag præget af fattigdom. Faktisk sidder der i hver skoleklasse omkring ét barn, der oplever fattigdom på egen krop.

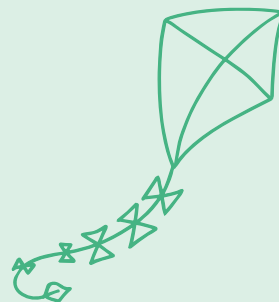
Mange af dem må undvære basale ting, som er nødvendige for en god og tryk tilværelse for et barn i Danmark. Det kan være nok og sund mad, en stabil boligsituation, medicin, passende tøj, legetøj eller deltagelse i fritidsaktiviteter og lejrskoler.

Disse afsavn gør både ondt i nuet og forringer de børnenes fremtidsmuligheder. Det, mener vi, er uacceptabelt. Ingen børn skal vokse op i fattigdom.

Derfor præsenterede en række organisationer fra netværket 'Børn i fattigdom - Nej tak' i efteråret 2024 et udspil til en national handleplan mod børnefattigdom med 40 anbefalinger til, hvordan man politisk kan bekæmpe børnefattigdom og dens konsekvenser.

Mange af anbefalingerne i udspillet har et nationalt sigte. Men andre er rettet mod kommunerne. I anledningen af kommunalvalget 2025 har vi udvalgt 10 som vi håber, kan inspirere til handling ude i kommunerne.

September 2025

Kommunale handleplaner og alliancer

En stor del af arbejdet med at bekæmpe børnefattigdom ligger ude hos kommunerne. Derfor foreslår vi, at alle kommuner udvikler egne handleplaner med konkrete initiativer.

I den forbindelse foreslår vi også, at alle kommuner forpligter sig på at indgå alliancer med det lokale civilsamfund og erhvervsliv om at bekæmpe børnefattigdom gennem sammenhængende og vedvarende indsatser.

En fælles forpligtelse bør anspore kommunernes til at prioritere ressourcer og sikre, at frontpersonalet forstår og kender civilsamfundets tilbud. Erhvervslivet kan blandt andet bidrage til en helhedsorienteret beskæftigelsesindsats med familievenlige jobåbninger.

Håndholdte og helhedsorienterede indsatser

Familier i fattigdom, der også kæmper med sociale og sundhedsmæssige udfordringer, bør støttes i at håndtere denne kompleksitet. De skal have en familieorienteret og håndholdt helhedsindsats i hverdagen. Indsatsen skal tage udgangspunkt i familiens behov og gå på tværs af økonomi, beskæftigelse, sundhed, sociale problemer og andre udfordringer i familien.

Et eksempel på en sådan indsats er projektet Opgang til Opgang i Gellerupparken i Aarhus, som har vist positive resultater. Her har deltagerne fået et fast makkerpar, som har været udstationeret i området, og som har hjulpet familierne med netop det, der er svært for dem i hverdagen.

Bedre muligheder for enkeltydelser

Økonomisk pressede familier kan søge om enkeltydelser hos kommunen. Processen er dog meget bureaukratisk, og mange får afslag, fordi kravene tolkes meget snævert og ofte meget forskelligt fra kommune til kommune. I praksis efterlader det mange familier i fattigdom uden nogen mulighed for støtte.

Derfor foreslår vi, at kommunerne gennemgår deres praksis for tildeling af enkeltydelser, så det bliver nemmere for familier at få dækket det nødvendige - for eksempel basisforbrødenheder til boligen som senge eller hårde hvidevarer.

Økonomisk rådgivning og støtte til at håndtere gæld

Nogle familier i fattigdom har vanskeligt ved at tilrettelægge deres privatøkonomi ideelt. Derfor foreslår vi, at mulighederne for at få støtte til hverdagsøkonomi, budgetlægning og gældsrådgivning bliver styrket – enten i kommunalt regi, i almene boligselskaber eller i samarbejde med civilsamfundet. Desuden skal kommunerne være bedre til at vejlede om, hvilke muligheder for støtte, der findes.

Styrkede indsatser med fokus på det tidlige forældreskab og livskriser

Fattigdom og økonomisk stress under graviditet og i det tidlige forældreskab kan have stor negativ betydning for børn. Derfor bør der investeres mere i tidlige indsatser til forældre.

Gravide, som lever i fattigdom, skal støttes helhedsorienteret med et samlet fokus på sundhed og trivsel. Det kan for eksempel ske med graviditetsbesøg til sårbare gravide.

Nybagte forældre, som kæmper med fattigdom, har brug for støtte i familiedannelsen – for eksempel i de kommunale familiehuse, hvor de kan få tværfaglig støtte og råd om forældreskab, sundhed og trivsel. Derfor skal det sikres, at de har kendskab til familiehusene, og at modellen gøres landsdækkende med mere ensartet kvalitet. Desuden skal familiehusene bygge bro til civilsamfundet og de supplerende tilbud til udsatte børnefamilier, som findes her.

Endelig bør kommunerne have større opmærksomhed på overgange og livskriser, som kan fungere som katalysator for mistrivsel hos både børn og forældre. Udover økonomisk støtte kan det dreje sig om bedre støtte i overgange fra dagtilbud til skole eller i forbindelse med skilsmisse, flytning eller alvorlig sygdom i familien.

Gratis måltider og ingen egenbetaling i daginstitution og skole

I 2020 blev alle børn i dagpleje og mere end otte ud af ti vuggestuebørn tilbudt frokost, mens kun lidt over halvdelen af børnehavebørnene var omfattet af en frokostordning. Sunde og nærende måltider er afgørende for børns sundhed og trivsel og kan have positive effekter på børns læringsparathed, allerede i vuggestue- og børnehave. Vi foreslår derfor, at alle kommuner skal tilbyde et sundt hovedmåltid i alle daginstitutioner.

Ligeledes foreslår vi, at der på alle landets folkeskoler bliver indført skolemadsordninger, som alle kan tilvælge. Den konkrete indretning må bestemmes lokalt, men ordningen skal som minimum være gratis for børn fra familier i fattigdom og undgå at stigmatisere.

Vi foreslår desuden, at egenbetaling i både daginstitution og folkeskole afskaffes for familier i fattigdom – for eksempel ved, at de kan få dækket udgifter til klassefester, udflugter, studieture, nissegaver, skoletasker og computere.

Bedre normeringer og mere opmærksomhed på fattigdom

At vokse op i fattigdom kan gøre det sværere for børn og unge at blive en del af vigtige børnefællesskaber i både børnehave og skole.

For at sikre, at børn med udfordringer identificeres og får den rette hjælp til at blive en del af fællesskaberne, foreslår vi bedre normeringer i både skoler og daginstitutioner. I områder, hvor der bor mange familier i udsatte positioner, er der brug for at bygge ovenpå med sociale normeringer, som sikrer ekstra ressourcer til arbejdet med børn i udsatte positioner. Personalet skal have fagligheden til at kunne opdage børnenes udfordringer, understøtte at de bliver inkluderet i fællesskabet og henvise dem til andre støttemuligheder herunder civilsamfundets, hvis der er brug for det.

Vi foreslår desuden, at ordningen med skolesocialrådgivere udrulles i alle kommuner. Mange kommuner har dem allerede i dag, og erfaringer viser, at det giver lettere adgang til støtte og tidlig indsats for børn i udsatte positioner.

Fritidstilbud skal være rummelige og tilgængelige for børn i fattigdom

Fritidstilbud skal være inkluderende, så alle børn oplever at få en værdig plads i fritidsfællesskabet. Fagpersoner i fritids- og ungdomsklubber og frivillige i civilsamfundets tilbud og foreninger skal have kompetencer og redskaber til at identificere og støtte børn i fattigdom.

Der bør desuden laves en selvstændig opsøgende indsats overfor børnegrupper, der i særlig grad er udenfor fritidsaktiviteterne, blandt andet piger med minoritetsetnisk baggrund, så de også bliver inkluderet. Det kan for eksempel ske i regi af fritids- og ungdomsklubberne.

Forældrebetalingen i fritidsinstitutioner er i mange kommuner så høj, at familier uden friplads eller med delvis friplads fravælger tilbuddene. Vi anbefaler derfor, at fritidshjem, SFO'er og klubtilbud får mulighed for at arbejde opsøgende med børn i fattigdom, der ikke er indmeldte, med henblik på at barnet kan blive en del af fællesskabet. Forældrene kan have brug for vejledning om muligheden for at søge friplads efter de gældende regler.

Støt børn og unge i fattigdom i at få fritidsjob

Unge fra familier i fattigdom har i mindre grad fritidsjobs end andre. Fritidsjobs kan styrke unges personlige, sociale og faglige kompetencer og have positiv indflydelse på uddannelse og beskæftigelse. Derfor er det vigtigt at fremme de indsatser, der understøtter børn og unge i udsatte positioner i at få og beholde et fritidsjob, for eksempel samarbejde med lokale "helhedsplaner" og foreninger.

Etablér nok boliger, og udnyt de boliger, der er til at betale

Familier i fattigdom skal sikres adgang til sunde, betalelige boliger, herunder almene boliger i alle kommuner i landet – både i større og mindre byer. Der kan være venteliste på billige boliger, så de ikke altid er tilgængelige for familier med behov for dem. Derfor bør kommunerne udnytte deres mulighed for at indgå anvisnings- og udlejningsaftaler med almene boligorganisationer, som giver kommunerne adgang til at hjælpe familierne. Familier med gæld til tidligere boligselskab bør desuden så vidt muligt ikke diskvalificeres til opskrivning pr. automatik.

OM NETVÆRKET

'Børn i fattigdom - Nej tak' er et netværk, som består af civile og faglige organisationer, der alle arbejder for at bekæmpe børnefattigdom.

De 23 organisationer fra netværket, som står bag anbefalingerne til kommunerne, er: BROEN – Danmark, BUPL, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Dignity, DRC Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, DUI-Leg og Virke, Enestående Forældre, FOA, Foreningen Grønlandske Børn, Forældrenes Landsorganisation FOLA, HOME-START Familiekontakt, Kirkens Korshær, Kofoeds Skole, Landsforeningen Livsværk, Fonden LivaPeople, Mødrehjælpen, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Unicef.

Udspillet er et sammendrag af organisationernes prioriterede anbefalinger, men ikke nødvendigvis udtryk for alle organisationers individuelle holdninger.

BUPL

FOA

